

SUUNNITELMA OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI KIUSAAMISELTA, VÄKIVALLALTA JA HÄIRINNÄLTÄ

Takahuhdin koulu, 30.9.2024

1. Ennaltaehkäisy

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Ennaltaehkäisyssä panostetaan erityisesti toimintakulttuuriin ja yhteisöllisyyteen ja toimivan vuorovaikutuksen pelisääntöihin <ul style="list-style-type: none"> ○ ”Me kaikki ollaan me” • Vastakkainasettelujen torjunta - sen sijaan lähtökohtana se mikä yhdistää • Positiivinen, ratkaisukeskeinen ilmapiiri • Toimijoina koko kouluyhteisö, vanhempainyhdistys ja kaikki huoltajat • Selkeä ja avoin tiedottaminen koteihin 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnioittava puhetapa • Varhainen puuttuminen • Small talk arjessa • Tunne-, itsesäätely- ja vuorovaikutustaitoihin panostaminen <ul style="list-style-type: none"> ○ Askeleittain, Lions Quest, Yhteispeli tms. • Tuetaan joustavan identiteetin rakentamista ja itsemäärättyä oikeuden toteutumista • Yhteisöllisyyden ja osallisuuden portaat • Säännöllisesti, lukuvuosittain, oppilaiden kanssa käydään läpi mitä on kiusaaminen, käsitteen määrittelyä • Koululla nollatoleranssi kiusaamisen suhteen • Ryhmäytyt, kuraattorit, kouluvalmentajat, KiVa-tiimi tai vastaava, oppilaskunta, tukioppilaat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten tunne-, itsesäätely- ja vuorovaikutustaitoja opetetaan koulussanne?</i> <p>Oppilaille pidetään erilaisia tunnetaitoihin liittyviä oppitunteja, joiden sisältöä suunnitellaan oppilaiden kehitys- ja ikätasoa vastaaviksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kuka opettaa, millä luokka-asteilla, mitä materiaaleja käytetään?</i> <p>Jokainen opettaja opettaa omalta osaltaan, mutta suunnitelman mukaisia tunteja pitävät lähinnä luokanopettajat sekä luokanohjaajat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kuinka monta tuntia opetukseen käytetään? Missä oppiaineissa?</i> <p>Opetus sisältyy periaatteessa kaikkiin oppiaineisiin. Opetuksen määrä vaihtelee 1 tunneista useaan tuntiin riippuen luokan tilanteesta ja tarpeesta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten kiusaamis-, häirintä- tai väkivaltilanteen voi tuoda ilmi?</i> <p>Edellä mainitun tilanteen voi tuoda esille hyvin monin eri tavoin. Asiasta voi kertoa kaikille koulun toimijoille, oppilashuollon henkilökunnalle. Asiaa voi viedä eteenpäin oppilas itse, hänen toverinsa tai oppilaan huoltaja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentaminen näkyy koulun arjessa (esimerkkejä)?</i>

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
		<p>Pyrimme siihen, että meillä on yksi koulu ja yhdet toimintaperiaatteet. Käymme eri foorumeilla keskustelua koulun tilanteesta, suunnitelmista, tavoitteista ja keinoista, joilla voitaisiin päästä näihin tavoitteisiin. Peruseriaate on se, että jokaisella oppilaalla sekä koulun henkilökuntaan kuuluvalla olisi hyvä olla koulutyössä ja jokainen toimija viihtyisi tehden yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Jokaista yksilöä pyritään kuulemaan ja tukemaan omassa toiminnassaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten koulu viestii näistä asioista huoltajien suuntaan?</i> <p>Koulu viestii käytänteistä heti lukuvuoden alussa Tietoarkku -tiedotuslehtisellä, johon on koottu kaikki perustiedot koulusta ja koulun toiminnasta. Lukuvuoden aikana tehdään täsmätiedotusta rehtorien, opettajien ja muun henkilökunnan toimesta.</p>

2. Interventio

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Puuttuminen mahdollisuuksien mukaan jo ennen tilanteen eskaloitumista ja kriisiä 	<ul style="list-style-type: none"> • Puuttumisen yhteydessä olennaista tilanteen rajaaminen • Osapuolten välinen dialogi käydään myöhemmin. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten interventioprosessi toteutuu koulussanne?</i> <p>*Prosessin toteutuminen riippuu hieman tapauksen laadusta ja laajuudesta. Peruskuvio</p>

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Kytevien konfliktien tunnistaminen, viranomaisyhteistyö tarvittaessa • Tiedonkulku henkilöstön välillä • Käytetään yhteneviä käsitteitä • Konfliktin akuutissa vaiheessa vain väliintulo ja tilanteen rajaaminen • Toimijat: Tilanteessa oleva opettaja ja tarvittava määrä muita aikuisia 	<ul style="list-style-type: none"> • Nopea tiedottaminen koteihin tärkeää em. tavoitteiden saavuttamiseksi 	<p>on kuitenkin seuraava: ensin selvitetään tilanne kuulemalla kaikkia osapuolia ja mahdollisia todistajia. Kuuleminen voidaan toteuttaa ryhmässä tai yksittäin. Kuulemisten avulla muodostetaan kokonaiskuva tilanteesta. Tämän jälkeen suoritetaan tilanpäivitys ja katsotaan, onko tilanteessa sovittelun mahdollisuutta. Jos sovittelu on mahdollista, niin luodaan raamit ja seurantajärjestelmä jatkolle. Seurantaa toteutetaan aktiivisesti sovitun ajan. Seurantaa jatketaan aktiivisen ajan jälkeen hieman pienimuotoisemmin.</p> <p>On huomioitava, että koulun arjessa on jatkuvasti tilanteita, joita selvitetään. Suurin osa tilanteista ei vaadi isompaa interventiota, vaan tilanteet kuuluvat oppilaiden jatkuvaan kasvattamiseen ja ohjaamiseen. Näitä tilanteita ei viedä eteenpäin prosessikuvion mukaisella tavalla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ketkä ovat siinä keskeiset toimijat?</i> <p>*Prosessin toimijat riippuvat tilanteesta. Ensimmäisessä vaiheessa toimijoina voivat olla tilanteessa olleet henkilökunnan jäsenet tai luokanopettaja/luokanohjaaja. Pidempään jatkuneissa sekä vakavissa tilanteissa toimijana voi olla kyseisen kouluasteen nimetty opettaja, koulukuraattori tai/ja kouluvalmentaja. Tarvittaessa rehtori tai apulaisrehtori osallistuu aktiivisesti tilanteen selvittelyyn ja ratkaisemiseen.</p>

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten prosessista on tiedotettu etukäteen?</i> <p>*Lähtökohtaisesti koulun prosessit on tiedotettu lukuvuoden alkaessa ja niistä muistutetaan Wilma-viestillä lukuvuoden aikana.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kuka vastaa tiedottamisesta interventiotilanteessa?</i> <p>*Tiedottamisesta vastaa se koulun henkilökuntaan kuuluva henkilö, jolla on päävastuu asian selvittelystä. Tiedottamisesta vastaava henkilö voidaan myös nimetä erikseen. Se, kuinka laajalti tilanteesta tiedotetaan, riippuu kokonaiskuvasta. Tarvittaessa tiedotetaan huoltajia laajemmalti. Yleisistä vaaratilanteista tiedotetaan koko koulun henkilökuntaa se huoltajia.</p>

3. Selvittely

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaiden näkökulmien kuuleminen, oppilaiden yhteen saattaminen • Ratkaisujen etsiminen ja luottamuksen palauttaminen • Mahdolliset sanktiot • Selvittelyryhmän kokoonpano määräytyy tilanteen ja osapuolten mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> • Selvitetään silminnäkijät, huhut, tukijoukot, puolesta loukkaantujat ja polarisoitumisen estäminen • Kirjaaminen • Avoin dialogi tapahtuneesta, ns. identiteettipuhetta kuitenkin vahvistamatta • Voidaan käyttää selvittelymalleja rakennetuista malleista <ul style="list-style-type: none"> ○ SOPU, VERSO, KiVa-koulu tms. • Sovittelussa etsitään ratkaisuja ja katsotaan eteenpäin 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten huolehditaan siitä, että eri osapuolet tulevat tasavertaisesti kuulluiksi?</i> <p>*Jokaiselle osapuolelle varataan mahdollisuus tulla kuulluksi yksi tai ryhmässä. Selvittelyvaiheessa kartoitetaan tilanne ja tapahtumaketju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mihin koulu kirjaa selvittelyn?</i> <p>*Selvittely kirjataan aina. Dokumentti liitetään tapauksesta riippuen Wilmaan, mutta tarvittaessa pienemmissä tapauksissa dokumentti tallennetaan Koulun Oppilashuollon kansioon tai erikseen sovittavaan paikkaan.</p>

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
	<ul style="list-style-type: none"> • Korostetaan väkivallatonta ratkaisumallia, puhumalla sopimista • Viranomaisia konsultoidaan tarvittaessa 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mitä työkaluja koululla on käytössä selvittelyn tueksi?</i> <p>*Koulu on luonut mallin, joka on synteesi erilaisista selvittelyn malleista. Näin on pyritty hakemaan eri malleista parhaita puolia, joita voidaan käyttää selvittelyn apuna.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten selvittely dokumentoidaan?</i> <p>*Selvittelyt kirjataan ja tallennetaan sovittuun paikkaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ketkä selvittelyyn osallistuvat?</i> <p>*Selvittelyyn osallistuvat ne henkilöt, ketä asia koskee. Tarvittaessa asiassa voidaan kuulla myös muita henkilöitä, jotka ovat olleet tilanteessa läsnä. Kuitenkaan he eivät suoraan osallistu varsinaiseen selvittelyyn, ellei heillä ole tilanteessa roolia. Vakavissa tilanteissa selvittelyssä on mukana kaksi koulun aikuista, jotta selvittelyn oikeudenmukaisuus voidaan taata ja arvioida.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten mahdolliset sanktiot määräytyvät? Miten huolehditaan niiden tasavertaisuudesta?</i> <p>*Jokaiselle osapuolelle annetaan mahdollisuus tulla kuulluksi myös tilanteessa, jossa toiminnan seurauksena on häneen itseensä kohdistuva sanktio. Sanktioita määrättäessä huolehditaan sanktioiden lainmukaisuudesta ja oikeellisuudesta. Sanktioita määriteltäessä ei huomioida mielipiteitä, vaan ne perustuvat todistettavissa oleviin tosiasioihin. Sanktiot määrätään suhteessa teon tai tapahtuman vakavuuteen.</p>

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kuka huolehtii tiedottamisesta ja yhteyden ottamisesta viranomaisiin?</i> <p>*Viranomaistiedottaminen ja yhteydenotot ovat sen henkilön vastuulla, jolla eniten tietoa tilanteesta ja joka vastannut selvittelyn kokonaisuudesta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kenelle tiedotetaan ja miten?</i> <p>*Asiasta, selvittelystä ja lopputuloksesta tiedotetaan niitä henkilöitä, joita asia koskee. Tällöin huolehditaan, ettei oppilaiden henkilötietoja jaeta väärille henkilöille. Tiedottaminen tapahtuu ensisijaisesti kirjallisesti Wilman kautta. Myös puhelintiedottaminen on tietyissä tapauksissa suotavaa, koska tällöin on mahdollista käydä keskustelua tapahtuneesta.</p>

4. Seuranta

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Asia käsitellään yhdessä, tunnistetaan tapahtumat, tehdään sovinto • Laaditaan yhteiset sopimukset: osapuolet määrittävät mitä tarvitsevat ja tarpeiden pohjalta tehdään sopimus • Mahdolliset sanktiot ja niistä huolehtiminen. • Tehdään johtopäätökset ja tarvittavat muutokset toimintaan. • Sovitaan aina myös seurannasta ja tarvittaessa jälkihoidosta 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Käydään läpi, mitä opittiin 2. Kirjaaminen 3. Nimettömyys 4. Luottamuksellisuus 5. Konfliktien näkeminen oppimistapahtumina 6. Käytetään ulkopuolista tukihenkilöä tarvittaessa 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kuka vastaa seurannasta?</i> <p>*Seurannasta vastaa se työntekijä, joka koordinoi tilannetta. Tämä voi olla esim. luokanopettaja/luokanohjaaja, rehtori, joku muu nimetty opettaja, kouluvalmentaja, koulukuraattori tai koulupsykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mitä asioita seurantaan kuuluu?</i> <p>*Seurantaan kuuluu osapuolten kanssa keskustelu ja tilannekartoitus, sopimukset ja niiden noudattamisen seuraaminen, jatkoseurannasta sopiminen ja tiedottaminen</p>

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Toimijat: Koulun edustaja, osapuolet, tarvittaessa moniammatillinen tukitiimi koulun ulkopuolelta (lastensuojelu + perhetyö mukana) • Tiedotus huoltajille ja tarvittaessa sidosryhmille 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten toimitaan, jos sovitut asiat eivät ole toteutuneet?</i> *Jos sovitut asiat eivät toteudu, voidaan joutua pohtimaan prosessin uudelleen arviointia. Samoin on pohdittava, onko tarvetta miettiä erilaisia koulun seuraamuskäytänteitä. • <i>Kuinka pitkään seuranta jatkuu?</i> *Seuranta jatkuu sovitun aikaa. Tilanteesta riippuen tarkempi seuranta voi kestää muutamista viikoista useisiin kuukausiin riippuen tilanteen vakavuudesta ja tilanteen hankaluudesta. <p>-</p>